

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS
RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 165 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO**

2018-03-15 Nr. XIIIIP-1773

Vilnius

Įvertinę projekto atitiktį Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, teikiame šias pastabas:

1. Įstatymo projektu siekiama įtvirtinti teisinį reguliavimą, pagal kurį profesinės sąjungos kolektyviniuose santykiuose galėtų atstovauti ne tik darbuotojams ir asmenims, dirbantiems Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais, bet ir kitiems profesinių sąjungų nariams, kaip nustatyta profesinių sąjungų veiklą reguliuojančiuose įstatymuose, t. y. moksleiviams ir studentams, bedarbiams, senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims, asmenims, su kuriais nutraukti darbo santykiai.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, kad „Projektu siekiama pakeisti Darbo kodeksą taip, kad asmuo tiek turėdamas darbo santykius, tiek būdamas moksleiviu ar studentu, bedarbiu ar sulaukęs senatvės pensijos amžiaus galėtų būti profesinių sąjungų nariu.“

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte taip pat nurodyta, kad „Nepaisant dar 2013 m. Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymo pakeitimo, leidžiančio visiems piliečiams, turintiems darbinį teisingumą ir veiksnumą būti profesinių sąjungų nariais ir suteikiančiu profesinėms sąjungoms juos atstovauti bei ginti, 2017-01-07 įsigaliojusiame Darbo kodekse ši nuostata gražinta į iki 2013 m. pakeitimų buvusią nuostatą.“

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyti įstatymo projekto rengimo tikslai ir uždaviniai neatitinka įstatymo projekte teikiamo teisinio reguliavimo. Įstatymo projekte siūloma reguliuoti ne asmenų narystės profesinėse sąjungose teisinius santykius, o profesinių sąjungų narių atstovavimą kolektyviniuose darbo santykiuose. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymo 1 ir 2 straipsniai ir dabar garantuoja teisę profesinių sąjungų

nariais būti visiems asmenims, turintiems darbinį teisnumą ir veiksnumą, todėl įstatymo projekto rengimo tikslai ir uždaviniai nėra aktualūs, be to, šio įstatymo projekto nuostatomis jie nesprenžiami.

Šiame kontekste reikia pastebėti, kad, mūsų nuomone, Darbo kodekse, įsigaliojusiam 2017 m. liepos 1 d., įtvirtintas reguliavimas nepaneigia Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo. Profesinių sąjungų įstatymo 1 ir 2 straipsniuose įtvirtinta teisė būti profesinių sąjungų nariais visiems asmenims, turintiems darbinį teisnumą ir veiksnumą. Profesinių sąjungų įstatymo 2 straipsnio 2 ir 3 dalyse diferencijuotos profesinių sąjungų narių teisės ir pareigos priklausomai nuo to, ar asmenys yra dirbantys ar ne, t. y. šio straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad „Kiti profesinių sąjungų nariai turi visas profesinės sąjungos narių teises ir pareigas, nustatytas profesinių sąjungų įstatuose (statute), išskyrus teisę balsuoti priimant sprendimus dėl streiko skelbimo, kolektyvinių sutarčių sudarymo ir vykdymo bei dėl kitų klausimų, kurie gali turėti įtakos darbuotojų ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais dirbančių asmenų teisėms ir pareigoms“. Profesinių sąjungų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies ir 2 straipsnio 3 dalies nuostatos reguliuoja darbdavio lygiu veikiančios profesinės sąjungos narių teises. Toks teisinis reguliavimas grindžiamas tuo, kad asmenys, nesantys darbo ar jiems prilygintuose teisiniuose santykiuose su darbdaviu, negali būti saistomi ir kolektyvinėmis sutartimis bei iš to kylančiomis teisėmis ir pareigomis. Atsižvelgiant į tai, įstatymo projektu siūloma nuostata „Profesinės sąjungos šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytais atvejais kolektyviai atstovauja savo nariams – darbuotojams, asmenims, dirbantiems Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais *ir kitiems profesinių sąjungų nariams, kaip nustatyta profesinių sąjungų veiklą reguliuojančiuose įstatymuose kolektyviniuose darbo santykiuose.*“ (išskirta mūsų) nederėtų su galiojančiu teisiniu reguliavimu ir suponuotų, kad kiti profesinių sąjungų nariai taip pat turėtų teisę dalyvauti priimant sprendimus dėl kolektyvinių sutarčių sudarymo, vykdymo ir pan. Atsižvelgiant į nurodytas priežastis įstatymo projekte siūlomas reguliavimas teisės požiūriu nepriimtinas.

2. Įstatymo projektas tobulintinas teisės technikos požiūriu:

1) įstatymo projekto pavadinime braukti pertekliniai žodžiai „DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS“;

2) tikslintini įstatymo priėmimo metai, nurodyti po įstatymo projekto pavadinimu;

3) įstatymo projekto 1 straipsnio pavadinime braukti pertekliniai skaičius ir žodis „3 dalies“.

Departamento direktorius

Andrius Kabišaitis